

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citirea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva sentinței Judecătoriei Cahul din 18 iulie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 19 septembrie 2019, în privința inculpatei

*David Alexandra XXXXX, născută
la XXXXX, originară și locuitoare a or. XXXXX, str.
XXXXX XXXXX, cetățeană a R. Moldova, fără
antecedente penale.*

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>03.04.2018-18.07.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>15.08.2018-29.11.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>29.01.2019-18.06.2019,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>07.08.2019-19.09.2019,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>05.11.2019-18.12.2019.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 18 iulie 2018, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, David Alexandra a fost condamnată în baza art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, la 140 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 6280 lei, a fost respins ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că, David Al-dra, având scopul confecționării, deținerii și folosirii unor documente oficiale false, de importanță deosebită, care acordă drepturi, acționând de comun acord cu persoană neidentificată de organul de urmărire penală, pe nume „Igor”, aflându-se în mun. Cahul, la o dată nestabilită în luna ianuarie 2018, a transmis persoanei neidentificate, pe nume „Igor”, o copie a buletinului său de

identitate și suma de 300 euro în scopul perfectării cărții de identitate a României, pe numele său. Ulterior, în mun. Cahul, David Al-dra a primit de la persoana neidentificată, pe nume „Igor”, cartea de identitate seria DX cu nr. XXXXX, eliberată de autoritățile României, cu valabilitatea 15.06.16 - 04.08.2026, eliberată pe numele David Al-dra și a deținut și folosit documentul fals până la 08.01.2018, în jurul orei 14³⁰, când l-a prezentat la PTF „Cahul”, direcția ieșire din R. Moldova, la controlul trecerii frontierei de stat.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 21.02.2018 s-a stabilit că, blancheta cărții de identitate a României cu seria și numărul XXXXX, valabilitatea 15.06.16 - 04.08.2026, eliberată pe numele cet. David Al-dra este confecționată din material sintetic, laminat pe ambele părți, cu folosirea imprimantei jet de cerneală color - plasa de fond, fotografiile și textele și nu corespunde după metoda de confecționare cu blancheta autentică a cărții de identitate a României. Conținutul inițial în blancheta cărții de identitate a României cu seria și nr. XXXXX, valabilitatea 15.06.16 - 04.08.2026, eliberată pe numele cet. David Al-dra, nu a fost modificat. Imaginea facială din cartea de identitate a României cu seria și nr. XXXXX, valabilitatea 15.06.16 -04.08.2026, eliberată pe numele cet. David Al-dra și imaginii faciale a cet. David Al-dra, d.n. 14.08.1982, obținută din Registrul de Stat al Populației al R. Moldova, reprezintă una și aceeași persoană.

Instanța a reținut că inculpata a recunoscut în totalitate vina și a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, instanța i-a încadrat acțiunile în baza art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, ca: *„Confecționarea, deținerea, folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi săvârșite referitor la un document de importanță deosebită, de 2 sau mai multe persoane”*.

De asemenea, instanța a concluzionat că reeducarea și corectarea inculpatei este posibilă prin aplicarea-i pedepsei sub formă de muncă în folosul comunității în cuantum de 140 ore.

Totodată, instanța a conchis că cerința procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată este nefondată, ori, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

3. Procurorul în Procuratura Cahul, Soltan Vasile, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă încasarea de la inculpată în folosul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 6280 lei.

Apelantul a invocat că, în speță, statul și-a onorat obligația de a demonstra vinovăția persoanei prin acțiuni de procedură legale, iar pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, care, raportate la prevederile art. 227 Cod de procedură penală, se încadrează în noțiunea de cheltuieli judiciare. Art. 229 Cod de procedură penală, indică direct că, condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare.

Potrivit art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Deci, refuzul instanței de a recupera cheltuielile judiciare din contul inculpatei este neîntemeiat.

4. Potrivit deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2018, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că, potrivit art. 229 Cod de procedură penală expresia „poate fi obligat ...” nu echivalează cu expresia „este obligat”.

Mai mult, conform art. 227 alin. (1), (3), 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuieli suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitalie, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul a invocat că, conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului.

În primul rând, cheltuieli legate cu efectuarea expertizelor judiciare sunt cheltuite în legătura cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală - expertiza judiciară.

În al doilea rând, la soluționarea chestiunii cine suportă cheltuielile respective trebuie soluționată reieșind din prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, care pe prim plan pune sarcina pe condamnat, responsabil de aceste cheltuieli în legătură cu comiterea infracțiunii. Și doar dacă condamnatul nu este în stare să le achite din diferite motive, invaliditate, incapacitatea juridică etc, cheltuielile sunt trecute în contul statului.

În al treilea rând, instanța de apel, odată ce a dispus respingerea cererii procurorului încasării de la inculpată a sumei de 6280 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare, nu a dispus trecere acestora în contul statului, astfel, rezultă că nu dispunem de o dispoziție referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare, așa cum se cere prin prevederile art. 397 pct. 5) și art. 416 Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel nu a soluționat corect chestiunea privind cheltuielile judiciare.

6. Conform deciziei Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiției din 18 iunie 2019, recursul a fost admis, casat decizia contestată și dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a statuat că, instanța ierarhic inferioară nu a pătruns pe deplin în esența problemei dedusă judecării, or, la soluționarea chestiunii cu privire la încasarea sau neîncasarea din contul inculpatei a cheltuielilor judiciare, instanța de apel urma în primul rând să verifice dacă procurorul a înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal, așa cum prevăd cerințele art. 221 alin. (4) Cod de procedură penală, din conținutul cărora rezultă, că procurorul poate intenta și susține acțiunea civilă intentată pentru compensarea prejudiciului cauzat autorităților publice prin infracțiune, precum și pentru

anularea actelor care au cauzat prejudiciul, de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești. Cererea de chemare în judecată poate fi depusă indiferent de acordul autorității publice.

Totodată, deși instanța de apel la soluționarea cerinței procurorului a făcut trimitere la prevederile art. art. 227 alin. (1) și (3), 229 alin. (1), 142 alin. (2), 143 Cod de procedură penală, art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 „Cu privire la expertiza judiciară”, totuși instanța a omis faptul că prin Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 09 februarie 2018 (publicată în Monitorul Oficial cu nr. 40-47 art. 108 din 09 februarie 2018), a fost abrogat alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Pe lângă aceasta, la soluționarea chestiunii date, instanța de apel urma să țină cont și de prevederile alin. (1) art. 143 Cod de procedură penală, care enumeră cazurile când expertiza judiciară se dispune și se efectuează în mod obligatoriu, și reieșind din Nota privind cheltuielile judiciare, anexată la materialele cauzei, potrivit căreia procurorul solicită încasarea de la David Alexandra a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 1030 lei - în legătură cu efectuarea constatărilor tehnico-științifice, și în sumă de 5250 lei, pentru efectuarea expertizelor de specialitate, în total suma de 6280 lei, să se pronunțe dacă cheltuielile suportate pentru efectuarea constatărilor tehnico-științifice invocate de procuror se încadrează la cheltuielile prevăzute în art. 143 Cod de procedură penală, iar în conformitate cu dispozițiile art. 397 pct. 5) și art. 416 Cod de procedură penală, să se pronunțe în mod clar cu privire la repartizarea cheltuielilor judiciare.

În această ordine de idei, instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile legislației procesual-penale, adoptând o soluție pripită.

7. Potrivit deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 19 septembrie 2019, apelul procurorului a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că, conform notei anexate la dosar de către procuror, ca cheltuieli judiciare suportate în cursul urmăririi penale sunt 1030 lei pentru efectuarea constatării tehnico-științifice și 5250 lei pentru efectuarea expertizei judiciare.

Potrivit prevederilor art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

În acest context, procurorul nu a anexat probe privitor la achitarea unei asemenea sume bănești în contul instituției care a efectuat raportul de constatare tehnico-științifică și raportul de expertiză judiciară.

Ori, mențiunea efectuată în scrisoarea de însoțire a raportului de constatare tehnico-științifică nr. 17 din 23.01.2018 și a raportului de expertiză judiciară nr. 65 din 21.02.2018, la rubrica notă, cum că cheltuielile suportate în legătură cu efectuarea raportului de constatare tehnico- științifică și a raportului de expertiză judiciară, întocmite de către direcția Expertiză a documentelor din cadrul IGPF al MAI constituie 1030 lei și respectiv, 5250 lei, iar evaluarea cheltuielilor suportate are loc în conformitate cu hotărârea Guvernului nr. 296 din 27.10.2014, inclusiv cu indicarea rechizitelor bancare ale Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, nu pot fi reținute în sensul confirmării suportării cheltuielilor judiciare invocate de către procuror în sumă totală de 6280 lei, deoarece procurorul nu a prezentat instanței de judecată înscrisuri care ar face

dovada de achitare a unor astfel de cheltuieli judiciare pentru efectuarea și întocmirea raportului de constatare tehnico-științifică și raportul de expertiză judiciară către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, cum ar fi factură, un act de primire-predare, sau alte înscrisuri relevante.

Acel fapt că, statul prin intermediul procurorului și-a onorat obligația de a demonstra în instanța de judecată vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii cercetate de către organul de urmărire penală, nu constituie un temei automat de a casa cheltuielile judiciare din contul ei, ori, procurorul necesită să demonstreze că acele cheltuieli invocate au fost real suportate de către organul de urmărire penală, prin prezentarea de probe pertinente și concludente, pe când la caz, astfel de probe nu au fost administrate.

De asemenea, nu poate fi reținută nici trimiterea procurorului la prevederile art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, în sensul că nu au fost stabilite careva temeiuri pentru a elibera total sau parțial inculpatul de la plata cheltuielilor judiciare, ori, procurorul nu a prezentat probe privitor la venitul lunar/anual al inculpatei pentru a putea verifica dacă acesta poate achita plata cheltuielilor judiciare solicitate, cu toate că în cadrul audierii ultima a declarat locul unde este angajată. Astfel, acest argument al procurorului este unul neîntemeiat.

Mai mult, art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală prevede că, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, această normă poartă un caracter general, iar la determinarea necesității ca inculpatul să suporte total sau parțial cheltuielile judiciare suportate pe parcursul urmăririi penale, instanța de judecată urmează să țină cont de toate circumstanțele cauzei, inclusiv și de probele administrate în acest sens de către acuzatorul de stat, însă la speță, după cum a fost deja constatat, procurorul nu a demonstrat prin probe pertinente achitarea plății pentru expertizele efectuate, costul cărora solicită să fie încasat din contul inculpatei în beneficiul statului.

În același timp, în temeiul art. 51 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, procurorul era în drept să pornească o acțiune civilă împotriva inculpatei, pe când la caz, procurorul nu a înaintat o astfel de acțiune.

8. Procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul a invocat că, conform Legii nr. 316 din 22.12.2017, alin. (2) din art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile obligatoriu se face din contul bugetului de stat, a fost abrogată. Iar la moment se solicită restituirea acestor cheltuieli statului, cheltuieli care au fost suportate din cauza comiterii de către David Al-dra a infracțiunii.

Orice prejudiciu cauzat fie persoanei fizice/juridice sau statului trebuie să fie reparat.

Conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului.

În primul rând, cheltuieli legate cu efectuarea expertizelor judiciare sunt cheltuieli în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală - expertiza judiciară.

În al doilea rând, la soluționarea chestiunii cine suportă cheltuielile respective, trebuie soluționată reieșind din prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală,

care pe prim plan pune sarcina pe condamnat, responsabil de aceste cheltuieli în legătură cu comiterea infracțiunii. Și doar dacă condamnatul nu este în stare să le achite din diferite motive, invaliditate, incapacitatea juridică etc, cheltuielile sunt trecute în contul statului.

În al treilea rând, instanța de apel, odată ce a dispus respingerea cererii procurorului încasării de la inculpata sumei de 6280 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, nu a dispus trecerea acestora în contul statului, astfel, rezultă că nu dispunem de o dispoziție referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare, așa cum se cere prin prevederile art. 397 pct. 5), 416 Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel nu a soluționat corect chestiunea privind cheltuielile judiciare.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2., 7. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei chimice urmează a fi făcută din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării.

Mai mult, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 8. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare,

total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Pe lângă aceasta, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2., 7., 8. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

10. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva sentinței Judecătoriei Cahul din 18 iulie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 19 septembrie 2019, în privința inculpatei David Alexandra XXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 17 ianuarie 2020.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun